

Leninské požadavky na vojenské kádry

Rozhodující úlohu při řízení veškerého života a bojové přípravy, popřípadě i bojové činnosti Sovětských ozbrojených sil mají velitelé a náčelníci všech stupňů. Důstojnický sbor tvoří kostru armády a je jejím základem. Na vojenskoodborné a politické přípravě velitelského sboru, na jeho organizátorských schopnostech závisí výsledky výcviku a výchovy vojsk i bojové připravenosti svazků, útvarů a jednotek.

Základem teoretické i praktické činnosti sovětských důstojníků jsou úkoly, které vyplývají z politiky strany. Ve své každodenní práci se řídí usneseními sjedů, popřípadě jednotlivých plén Ústředního výboru.

Odpovědné úkoly, které stojí před Sovětskými ozbrojenými silami, mohou úspěšně splnit jen dobře připravené, vysoce kvalifikované vojenské kádry, které mají důvěru širokých mas vojenských kolektivů i všeho lidu.

Ve vojenství došlo k zásadním změnám v důsledku zavedení moderních prostředků ozbrojeného zápasu do výzbroje armád. V souvislosti s tím kladem mnohem vyšší požadavky na vojenské kádry všech stupňů. Program KSSS stanoví: „Strana bude neustále pečovat o přípravu velitelů, politických pracovníků a technických kadrů armády a vojenského námořnictva hluboce oddaných dílu komunismu, kteří se rekrutují z nejlepších představitelů sovětského lidu. Pokládá za nutné, aby velitelský sbor důkladně zvládl teorii marxismu-leninismu, získal vysoké vojenskotechnické znalosti, jeho úroveň odpovídala všem požadavkům soudobé vojenské teorie a praxe a v neposlední řadě upevňoval vojenskou kázeň.“

Dnešní velení musí být založeno na vědeckých poznatcích. To předpokládá, aby velitelské kádry měly hluboké znalosti vojenské techniky a výzbroje, taktiky a operačního umění. Poučka V. I. Lenina, že bez vědy nelze vybudovat soudobou armádu, zní v dnešní době zvlášť přesvědčivě a aktuálně. K tomu dodává L. I. Brežněv, že v nových podmínkách se nezměrně zvyšují požadavky na vojenskotechnickou a možno říci bez obav na vědeckou přípravu velitelského sboru.

Úspěch v soudobé válce závisí na vzdělaných lidech vyzbrojených soudobou technikou, na lidech, kteří ji dokonale ovládají, jsou ideově pevní a přesvědčení o správnosti té věci, kterou brání. Proto sovětská důstojníci vidí svou povinnost

— být vždycky na úrovni soudobých požadavků,

— vzorně připravovat obránce vlasti, bezmezně oddané svému lidu,

— udržovat ve vysoké připravenosti svěřenou výzbroj a techniku, zvládnout ji a plně využívat jejích možností,

— neustále zvyšovat bojovou pohotovost podřízených vojenských kolektivů.

V. I. Lenin věnoval velký význam všestranné přípravě velitelských, politických a technických kadrů Rudé armády. Za jeho bezprostředního řízení byly vypracovány základní směry řešení tohoto složitého problému. V. I. Lenin zdůrazňoval, že „... při výstavbě nové armády musíme vybírat velitele jen z lidu. Jenom rudí důstojníci budou mít mezi vojáky autoritu a dokáží zabezpečit socialismus v naší zemi. Taková armáda bude neporazitelná.“ Zvláštní pozornost věnoval bojovému a politickému zakalení velitelů a politických pracovníků a nabádal je při každé

příležitosti, aby důkladně zvládli vojensství a se cíti splnili úkoly při obraně sovětské země.

Ústřední výbor strany zaslal dne 8. února 1918 na pokyn V. I. Lenina všem místním stranickým organizacím dopis, v němž zdůrazňoval, že příprava uvědomělých komunistů — velitelů je úkolem prvořadě důležitosti. Na V. všeruském sjezdu sovětu věnoval Lidový komisiariát vojenství pozornost především nutnosti zesílit úsilí, které by směřovalo k přípravě a výchově vojenských kádřů. V rezoluci sjezdu jeho účastníci zdůrazňovali, že nejdůležitějším úkolem při výstavbě armády je výchova velitelského sboru, který je zcela proniknut myšlenkami dělnicko-rolnické revoluce.

Při náboru velitelů a politických pracovníků řídila se komunistická strana od samého začátku komunistickými poučkami o tom, že velitelské kádře musí odpovídat těmto požadavkům:

- svědomitostí,
- politické uvědomělosti,
- celkových vojenských znalostí,
- administrativních schopností.

Na pokyn V. I. Lenina vytváří se v zemi rozsáhlá síť kursů a škol pro velitele. Otevírá se celá řada vojenských akademií pro přípravu velitelů různých specializací a politických pracovníků. Později se zvyšuje počet vojenských akademií, zřizují se vojenské fakulty, zdokonalovací kurzy a vysoké školy.

Ve všech etapách výstavby Sovětských ozbrojených sil strana věnovala zvlášť velkou pozornost všestranné přípravě rudých velitelů. Tak např. usnesení Ústředního výboru z 5. června 1931 „O velitelském a politickém sboru dělnicko-rolnické Rudé armády“ zdůrazňovalo, že velitelský sbor musí zvýšit své technické znalosti. Strana vyžadovala zdokonalit vojenskou a politickou přípravu všech vojenských kádřů a zvýšit úlohu stranických organizací ve všech druzích vojsk.

Od roku 1932 bylo zavedeno do systému velitelské přípravy i marxisticko-leninské učení. Kromě vojenskoodborných předmětů byly do učebních programů vojenských škol zahrnuty i dějiny socialismu, základy politické ekonomie a marxistické filosofie, dějiny komunistické strany a mezinárodního dělnického hnutí a revoluce v Rusku. Tato náplň politické přípravy sehnala svou velkou úlohu při vzniku i při výstavbě velitelského sboru.

Sovětské velitelské a politické pracovníci v letech Velké vlastenecké války prokázali vysoké bojové mistrovství a morálně politickou vyspělost, vytvořili příklady a vzory oddanosti komunistickým ideálům

a socialistické vlasti. To bylo důsledkem té ohromné práce, kterou strana vykonala pro upevnění Sovětských ozbrojených sil, pro přípravu důstojnických kádřů všech stupňů.

Sovětské důstojníky, stejně jako dříve tak i nyní, řídí se ve své práci odkazem V. I. Lenina, tvůrčím způsobem rozvíjejí vojenskou vědu a houževnatě pracují s cílem zdokonalovat způsoby a formy ozbrojeného zápasu. To jim pomáhá k tomu, aby dosahovali vysokého bojového mistrovství podřízených a udržovali bojovou připravenost a bojeschopnost svazků, útvarů a jednotek na úrovni soudobých požadavků, v duchu politické linie strany a vlády.

Úspěšně cvičit a vychovávat podřízené vojenské kolektivy mohou jen ti velitelé, kteří dokonale ovládají leninský styl práce. Ten je charakteristický

— vysokou ideovostí a stranickou principialností,

- jednotou slova a činu,
- konkrétností a cílevědomostí,
- hlubokou analýzou činnosti,
- tvůrčím a vědeckým přístupem k plnění úkolů,

— oporou o masu a stálou péčí o ně.

Ovládnutí leninského stylu práce vyžaduje hluboce si osvojit marxisticko-leninskou teorii. Jen tím, že se vyzbrojíme komunistickým světovým názorem, můžeme stát na vyhraněných třídních pozicích a při řešení jednotlivých úkolů důsledně vycházet ze zájmů strany a lidu.

Zkušenosti svědčí o tom, že dobrých výsledků při zvyšování bojové připravenosti útvarů a jednotek dosahují tam, kde velitelé stranickým přístupem směle upozorňují na nedostatky v práci, kde přijímají potřebná opatření k zabezpečení přesného splnění rozkazů a nařízení, směrnic, pokynů a instrukcí, kde přesně dodržují tezi V. I. Lenina o tom, že principialní linie je jediná správná linie. Jen ti velitelé a političtí pracovníci správně postupují, kteří se snaží, aby všichni podřízení důstojníci byli vychováni v duchu přísné odpovědnosti za uložené úkoly.

Bezprincipialnost, zveličování vlastních úspěchů a smířlivý vztah k nedostatkům mají nepříznivý vliv na bojovou připravenost vojsk. Jsou příčinou zjednodušování a oslabování intenzity výcviku i narušování komunistické morálky. Již V. I. Lenin zdůrazňoval, že bezprincipialnost a smířlivost jsou neškodlivější věci pro stranu. Tím, že se obelstíme nepravdou, tím škodíme sami sobě; to je také hlavním pramenem byrokratismu. Poznáme-li vlastní chyby a uvědomíme-li si je, uděláme více jak polovinu k jejich nápravě.

Co je to principiálnost? Znamená ne-
bát se vzít na sebe plnou odpovědnost
na všechny stránky života a veškeré čin-
nosti útvaru a jednotek. Každý velitel, po-
litický pracovník a důstojník štábu, kte-
rý hodnotí jakýkoli nedostatek v bojové
a politické přípravě nebo ve vojenské
kázni i jako svou vlastní chybu, popřípadě
zanedbání svých povinností, dosahuje
zpravidla vždy významných výsledků
v práci. Rychle se mu podaří odstraňovat
nedostatky a má zaslouženou autoritu a
podporu svých podřízených. Hlavním uka-
zatelem skutečné stranické principiálnosti
je umění velitelů a náčelníků na základě
analýzy kritických připomínek a návrhů
vyvodit praktické závěry ke zlepšení sty-
lu své práce.

Ústřední výbor komunistické strany
orientuje vojenské velitelské kádry k to-
mu, aby byly vždy náročné k sobě i k pod-
řízeným, aby důsledně vyžadovaly přesné
a úplné splnění linie politiky strany a
vlády, všech rozkazů a směrnic velení ar-
mády. V této souvislosti je na místě při-
pomenout slova V. I. Lenina, aby každý
nejméně dobře plnil úkol, ale aby současně
hledal a odstraňoval všechny překážky,
které brání správnému splnění potřebné
práce.

Soudobá mezinárodní situace vyžaduje
nutnost neustále zvyšovat bojové mistrov-
ství a politické zakalení vojenských kádrů.
L. I. Brežněv ve svém vystoupení na
mezinárodní poradě komunistických a
dělnických stran dne 7. června 1969 zdů-
raznil, „... že by bylo neopustitelnou
chybou, abychom připustili jakékoli ne-
dodržení vojenského nebezpečí, které vy-
tváří imperialismus a především hlavní
síla světové reakce — americký impe-
rialismus.“ V souvislosti s tím klademe na
naše vojska zvláště důležité požadavky —
na bdělost a kázeň nejvyššího stupně a
na nepřetržitou bojovou pohotovost s cí-
lem porazit jakéhokoli agresora, který by
se pokusil zaútočit na naši vlast a na
ostatní socialistické země. Abychom do-
sáhli a udržovali vysokou bojovou poho-
tovost svazků, útvarů a jednotek, vyža-
dujeme na důstojníky

- cílevědomé velení,
- umění soustředit hlavní pozornost
na plnění politických úkolů,
- včasnou a účinnou pomoc podříze-
ným,
- rychlé odstraňování nedostatků.

To je správný a účinný styl práce,
o němž nejednou hovořil V. I. Lenin.
I když sám měl práci vysoce organizo-
vanou, byl přesný a pečlivý, přesto věno-
val mnoho úsilí důkladné organizaci prá-

ce ve všech článcích stranického a stát-
ního aparátu.

K objasnění leninského stylu práce
uvádíme ustanovení řádu zasedání Sov-
narkoma, který napsal V. I. Lenin v dub-
nu 1919 a při zasedáních prosazoval:

- referentům poskytnout 10 minut,
- řečníkům poprvé 5 minut, podruhé
3 minuty,
- nehovořit více jak dvakrát,
- při diskusích o programu jeden pří-
spěvek k němu, jeden proti němu po
1 minutě.

Byla-li některá otázka pořadu zasedá-
ní nedostatečně připravena, což mohlo
narušit průběh práce, V. I. Lenin podle
vzpomínek spolupracovníků často říkal:
„Odložme řešení na příště. Je třeba se
poradit s Marxem.“

S tím souvisí i Leninova výzva: „Učí-
me-li kázni, pořádku a organizovanosti
dělníky a rolníky, jsme povinni začít sa-
mi u sebe!“

Tyto požadavky na leninský styl práce
mají svůj význam i dnes. Vztahují se
v plné míře i na naše vojenské kádry.

Styl práce vojenských kádrů tkví
v umění přijímat správná vědecky zdů-
vodněná a konkrétními podmínkami odpo-
ovídající rozhodnutí. Předpokládá výteč-
nou znalost ustanovení a požadavků vo-
jenských řádů a předpisů, přesnou zna-
lost svých služebních povinností a jejich
přesné plnění. Styl práce není myslitelný
bez tvrdosti, rozhodnosti a principiálnosti
a vyžaduje vysoké organizační schop-
nosti každého důstojníka na určeném mís-
tě, kromě toho i jednotu slova i činu.
Vypracovat rozhodnutí, určit cesty jeho
dovedení do života a vydat nezbytná na-
řízení vykonavatelům — to je jen počátek
práce. Hlavní podmínka k dosažení za-
myšleného cíle spočívá v umění mobili-
zovat podřízené ke splnění určeného úko-
lu a nepřetržitě jim velet.

Bylo by možné uvést celou řadu pří-
kladů o tom, jak velitelé a političtí pra-
covníci správně organizují práci a doved-
ně mobilizují vojska k úspěšnému spl-
něním zadaných úkolů. Setkáváme se ovšem
i s takovými pracovníky, kteří plní své
povinnosti formálně a ve své práci uplat-
ňují kancelářsko-byrokratické metody ve-
lení. Ještě ne všichni velitelé se např. za-
mysleli nad tím, jak produktivně a s ja-
kými výsledky pro bojový výcvik využí-
vají předepsané výcvikové doby. Vždyť
starost o důkladné využití výcvikové do-
by je jedním z příznaků stylu práce ří-
zení bojové a politické přípravy.

Nejdůležitějším rysem stylu je sou-
družská společná práce velitelů, politic-

kých pracovníků a příslušníků štábu. Mají tyto společné povinnosti:

- hodnotit splnění úkolů,
- důkladně a se znalostí věci řešit přemísťování a rozmísťování kádru,
- učit velitele, inženýry a techniky praktické práci s podřízenými,
- vzájemně se informovat o situaci v útvech a jednotkách, atd.

V praxi velení sovětského důstojníka není místa pro pusté administrativní, malicherné opatrnické a nekompetentní vměšování se do činnosti podřízených velitelů či organizací. Stylu jeho práce je vlastní tvůrčí přístup k činnosti. To znamená, že důstojník musí umět dělat závěry z analýzy každodenního vojenského života, zbavovat se přežitých forem a metod práce a přejímat všechno nové a pokrokové. Strana rozhodně odmítá takové vedoucí pracovníky, kteří se pokoušejí brzdit důmyslnou iniciativu zdola. To snižuje pocit odpovědnosti určených pracovníků za svěřené úkoly a učí je v každé situaci očekávat příkazy shora.

Nejdůležitějším principem výstavby Sovětských ozbrojených sil je nedílná velitelská pravomoc. V. I. Lenin učil, že ve vojenství více než kdekoli jinde je nezbytná nejpřísnější jednotnost činnosti velkých mas lidí a podřízení vůle sta a tisíců vůli jednoho. Vůdce revoluce pokládal nedílnou velitelskou pravomoc za jedinou správnou formu velení, neboť „nejlépe ze všeho zabezpečuje využívání lidských schopností a reálnou prověrku práce.“

Význam nedílné velitelské pravomoci v soudobých podmínkách ještě více vzrostl. Velitelé všech stupňů musí prokázat na bojišti železnou kázeň, rozhodnost, samostatnost a statečnost. Vítězství v soudobém boji v mnohém zabezpečuje tvrdé velení ze strany velitele, který je pověřen plnou mocí.

V. I. Lenin učil, že je důležité jak lidem důvěřovat, tak i prověřovat skutečné plnění zadaných úkolů. V tom také viděl těžiště veškeré práce. Uvědomoval si, že nic tak nezkazí lidi jako nedostatek kontroly.

Značný význam určení správného místa kontroly a prověrky zdůraznilo i zasedání XIII. sjezdu KSS, zejména z hlediska plnění usnesení strany a vlády. Závěry tohoto sjezdu jsou podkladem a návodem k práci všech sovětských důstojníků. Společně se stranickými organizacemi zodpovídají za systematickou kontrolu plnění usnesení strany a vlády, rozkazů a směrnic ministra obrany a náčelníka HPS i nadřízených velitelů a náčelníků. Správně prověřovat plnění úko-

lů, to znamená nejen kontrolovat práci, ale současně pomáhat odstraňovat nedostatky, učit podřízené osobním příkladem, předávat jim své znalosti a zkušenosti.

Osvědčeným principem leninského stylu práce je rozvoj kritiky a sebekritiky. I když v armádě není dovolena kritika rozkazů a nařízení velitelů a náčelníků, přesto však není zakázáno upozorňovat na nedostatky v práci velitelů-komunistů. Kritika přináší užitek jen tehdy, je-li obsahová, soudružská a vedena ze stranických a státních pozic. V. I. Lenin hovořil o tom, že „slyšíte-li kritiku bez obalu, kritiku pro kritiku, dávejte pozor a možná najdete, že kritizující soudruh má něčím podrážděnou samolibost nebo je něčím osobně dotčen či nespokojen.“

Dobrý velitel nezatrpkne kvůli dobře míněné kritice. Naopak je pozorný k připomínkám, vyzvojuje z nich správné závěry pro svou práci a přijímá opatření k odstranění nedostatků.

Nejdůležitějšími rysy leninského stylu velení jsou

- nerozborné spojení se širokými vojenskými masami,
- opora o zkušenosti vojenských kolektivů,
- znalost nálad a potřeb lidí.

Ty pomáhají sovětským důstojníkům správně hodnotit vznikající situaci, usměrňovat úsilí podřízených k plnění hlavních úkolů, znát lidi a učit je v praktické práci.

Při rozboru práce velitele z hlediska jeho spojení s masami se bohužel stává, že kontrolující a hodnotící orgány začínají počítat, kolikrát za určitý časový úsek byl nebo pracoval u podřízených útvarů nebo jednotek. Přitom však tyto orgány neberou v úvahu podstatu skutečnosti: čím se velitel ve vojenských zabýval. Proto nepřináší mnoho užitku, jestliže kontrolující a hodnotící orgány přijíždějí k vojskům, ale do jejich výcviku a života hluboce neproniknou.

Strana učí důstojníky, aby si vážili důstojenství svých podřízených, projevovali k nim pozornost a péči o uspokojování jejich duchovních a materiálních potřeb.

Hluboké a tvůrčí studium marxisticko-leninské teorie, přísné dodržování leninských norem stranického života a principů stranického řízení, neustálé zdokonalování vojenskotechnických a operačně taktických znalostí a návyků, snaha clevědomě řešit vzniklé problémy společně se stranickou organizací, opírat se o zkušenosti a znalosti mas — to jsou požadavky, kterými se musí řídit sovětská důstojníci ve své práci.

Upraveno ze sovětského tisku.